

Aan de leden van de Vaste commissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN Haag

Via : cie.vws@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
31 januari 2022	--
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esme Wiegman-van Meppelen Scheppink	06 21703581
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat Zorgfraude 03-02-2022	VA22-011

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 3 februari 2022 spreekt u met minister Helder van Langdurige Zorg in het Commissiedebat over zorgfraude. Valente is de branche organisatie voor beschermd wonen, begeleiding en opvang. Wij maken ons zorgen over de gevolgen van zorgfraude en over het gebrek aan kader en toezicht om zorgfraude te bestrijden. We pleiten voor een aanpak die zowel de Wet langdurige zorg (Wlz) als de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bestrijkt.

Gebrek aan kwaliteitskader en toezicht op beschermd wonen

Naar aanleiding van onderzoek en incidenten klinkt de roep om meer toezicht. Dat vinden we terecht. Het is dan wel nodig dat het duidelijk is op basis van welke kwaliteitseisen toezicht gehouden moeten worden. Daar is nu sprake van een lacune: in de Wmo en Wlz is dat niet op orde.

Beschermd wonen is een vorm van wonen en zorg (in de Wmo en de Wlz¹) voor mensen met psychische aandoeningen, verslaving en soms een verstandelijke beperking . De kwaliteitseisen en het toezicht op beschermd wonen verschillen per wettelijk kader. Vooral in de Wmo kunnen op winst gerichte bedrijven gemakkelijk aan de slag. De Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) en de Wet kwaliteit klachten geschillen zorg (Wkkgz) zijn niet van toepassing op zorg in de Wmo. De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGJ) houdt geen toezicht op Wmo aanbieders. Er is geen verplicht kwaliteitskader in de Wmo. De Wmo kent geen publicatieplicht van jaarrekening en jaarstukken.

¹ Beschermd wonen is ook een zorgaanbod in de Wet forensische zorg (Wfz) voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening en een justitiële titel.

Gemeenten zijn verplicht een toezichthouder aan te stellen voor de Wmo. In veel gevallen is de toezichtstaak belegd bij de GGD. Soms ook bij een ambtenaar van de gemeente. Toezicht in de Wmo vindt vooral achteraf plaats bij incidenten of calamiteiten. Er zijn geen landelijk overeengekomen kwaliteitseisen om te gebruiken bij inkoop en bij toezicht. Dit geeft commerciële ondernemers veel ruimte om winst te maken ten koste van de zorg en soms ook de veiligheid van bewoners.

Geen kwaliteitskader voor ggz in de Wet langdurige zorg

Sinds 2021 hebben mensen met ernstige psychische aandoeningen toegang tot Wlz zorg (indien zij aan de Wlz criteria voldoen). Tot op heden ontbreekt een landelijk kwaliteitskader zoals dat in de gehandicaptenzorg en ouderenzorg is ontwikkeld. Op dit moment werken partijen met voorlopige uitgangspunten voor inkoop, toezicht en zorglevering. Valente zou graag willen dat de minister van Langdurige Zorg de totstandkoming van een kwaliteitskader voor de langdurige ggz actief ondersteunt met kwaliteitsmiddelen. Daarmee zouden aanbieders, cliënt-vertegenwoordigers, zorgkantoren en de IGJ een gezamenlijk gedragen kwaliteitskader kunnen ontwikkelen.

Goede voorbeelden zijn er wel, maar vormen uitzondering

In Enschede heeft de gemeente na de decentralisatie in 2015 stappen gezet om samen met aanbieders en cliënten te komen tot een gedragscode: aan welke eisen moet je voldoen om goede zorg te bieden in het kader van Wmo beschermd wonen. Het voldoen aan deze gedragscode² is een voorwaarde om voor subsidie in aanmerking te komen (en dus zorg in natura te kunnen leveren). Audits vinden frequent plaats en ook cliënten hebben daar een rol in. Veel PGB organisaties zijn na de audit overgestapt naar zorg in natura als voornaamste financiering. Dit levert naast een hogere kwaliteit, ook een besparing van administratieve lasten op. Bij organisaties die niet voldoen aan de gedragscode plaatst de gemeente geen cliënten.

Voor beschermd wonen in de forensische zorg heeft het ministerie van JenV het Kwaliteitskader Forensische Zorg laten ontwikkelen, samen met aanbieders en beroepsgroepen. Met de implementatie gaat komende tijd gestart worden. Van de ervaring met dit kader kunnen aanbieders en inkopers in de Wet langdurige zorg gebruik maken.

Inzet nodig op kwaliteitskaders en transparantie

Valente vindt het van belang dat de voorwaarden voor toezicht en transparantie op orde worden gebracht in de Wmo en de Wlz. Dat betekent dat de overheid actief stimuleert en monitort dat kwaliteitseisen voor beschermd wonen in Wmo en Wlz tot stand komen en gebruikt worden bij inkoop en toezicht. Van belang is ook dat transparantie wordt vergroot door aanbieders te verplichten (in alle wettelijke kaders) om de jaarrekening en jaarstukken te publiceren. Waar zorgaanbieders gefinancierd worden uit premies en belastinggeld, is openbaarheid van jaarrekening een bodem-eis. Valente is graag bereid om met haar leden een bijdrage te leveren aan de totstandkoming van kwaliteitskaders in Wmo en Wlz, net zoals we dat in de Wfz hebben gedaan.

² Zie: <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2016-5065/1/bijlage/exb-2016-5065.pdf>

Wij hopen dat u onze zorgen met minister Helder (en ook met staatssecretaris van Ooijen voor de Wmo) wilt delen en vragen om gerichte acties die de voorwaarden scheppen om zorgfraude tegen te gaan. Hebt u vragen over deze brief, neem dan contact op met ondergetekende.

Hoogachtend,



Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink

Directeur Valente